บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมกับความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยของนักศึกษา รวมถึงศึกษาอำนาจในการทำนายของเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ต่อความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมี 8 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ชัยภูมิ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี ที่ขับขี่รถจักรยานยนต์มาเรียนทุกวัน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษา อายุ 20-24 ปี มหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่ขับขี่รถจักรยานยนต์มาเรียนทุกวัน

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้พิจารณาใช้สูตรของ Thorndike โดยคำนวณดังนี้ $N \geq 10(4) + 50 = 90$ (N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง K= จำนวนตัวแปรที่ศึกษา) และพิจารณาเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ซึ่งเมื่อเทียบกับจำนวนกลุ่มประชากรที่จะเก็บใน 4 จังหวัดทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดเล็กมากซึ่งอาจเป็นตัวแทนประชากรได้ไม่ครอบคลุม (บุญใจ ศรีสถิตย์นรากูร, 2547, สัจจา ทาโต, 2548) ผู้วิจัยจึงได้ใช้สูตร Taro Yamane (1973) ในการคำนวณกลุ่มประชากรจากจำนวนนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ 4 จังหวัด จำนวน 32,185 คน ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 หรือระดับความเชื่อมั่น 95 %

โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1+ Ne^2}$$

เมื่อ N คือ ขนาดประชากร

e คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{32,185}{1+ (32,185)\ (.05)^2}$$

$$= \frac{32,185}{80.465}$$

$$= 399.98$$

$$= 400$$

และพิจารณาเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 ของกลุ่มตัวอย่างจริงที่ต้องการศึกษา (Dillman, 2000) เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูลหรือกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยจำนวน 440 คน ซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากขึ้นจะมีความเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร (สัจจา ทาโต, 2548) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) โดยมีการดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2550 ดังรายละเอียดนี้

1.1 ทำการสำรวจจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีจำนวน 8 จังหวัด คือ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ชัยภูมิ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี

1.2 สุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ใช้อัตราส่วน 1 : 2 ได้จังหวัดทั้งหมด 4 จังหวัด คือ นครราชสีมา สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

1.3 จำแนกมหาวิทยาลัยของรัฐใน 4 จังหวัด ดังนี้

นครราชสีมา มีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยสุรนารี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลนครราชสีมา

สุรินทร์ มีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุรินทร์

ศรีสะเกษ มีจำนวน 1 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

อุบลราชธานี มีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

1.4 หาขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัด ด้วยการเทียบสัดส่วนจากกลุ่มตัวอย่างในข้อ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของจังหวัดที่ศึกษา

จังหวัด	จำนวนนักศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง
นครราชสีมา	9,184	126
สุรินทร์	6,135	84
ศรีสะเกษ	2,072	28
อุบลราชธานี	14,794	202
รวม	32,185	440

จากตารางข้างต้น ผู้วิจัยใช้จำนวนกลุ่มประชากรนักศึกษาในแต่ละจังหวัดจากการสอบถามข้อมูลจำนวนประชากรนักศึกษาที่จะศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัยแล้วนำไปแทนค่าในสูตร ข้อ 1 จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัดแสดงในตารางที่ 1

1.5 สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้ เป็นนักศึกษาที่ใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัยทุกวันทั้งเพศชายและเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 20-24 ปี

1.6 พูดและสื่อสารด้วยภาษาไทยเข้าใจ

1.7 กลุ่มตัวอย่างยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเจตคติต่อการสวมหมวกนิรภัย แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการสวมหมวกนิรภัย แบบสอบถามการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัย และแบบสอบถามความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ของ

นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งสร้างตามแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ Ajzen และ Fishbein (1980) และทฤษฎีการกระทำตามแผนของ Ajzen (1988) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์ขับขี่รถจักรยานยนต์ ความถี่ในการสวมหมวกนิรภัย

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยของนักศึกษาขณะขับขี่รถจักรยานยนต์เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาบทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสวมหมวกนิรภัย

2. สร้างแบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรมตามแนวคิดของ Ajzen และ Fishbein (1980) และ Ajzen (1985) วัดความตั้งใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่จะพยายามกระทำพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบเกี่ยวกับความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยจำนวน 1 ข้อ

ลักษณะของข้อคำถามจะถามความเป็นไปได้ของความตั้งใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำการสวมหมวกนิรภัย โดยใช้มาตรวัด 5 ระดับ คือ ไม่สวมแน่นอน – สวมแน่นอน โดยให้ 1 คะแนน ถึง 5 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน คือ

สวมแน่นอน	=	5	คะแนน
สวม	=	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	=	3	คะแนน
ไม่สวม	=	2	คะแนน
ไม่สวมแน่นอน	=	1	คะแนน

แต่ละข้อมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 นำค่าคะแนนแต่ละข้อมาจะได้ค่าความตั้งใจในการสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ กำหนดค่าคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 1 และค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5

เกณฑ์การแปลผลคะแนนแบบสอบถามความตั้งใจ

การแปลผลคะแนนความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักศึกษาของรัฐ นำคะแนนของผู้ตอบแต่ละคนมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยและ นำมาแบ่งเกณฑ์การแปลผล

คะแนนความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ โดยการแปลผลคะแนน (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541) ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐมีความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์สูงมาก

4 คะแนน หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐมีความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์สูง

3 คะแนน หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐมีความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐมีความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ต่ำ

1 คะแนน หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐมีความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ต่ำมาก

ส่วนแบบสอบถามที่ 3,4,5 คือ แบบสอบถามเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมต่อการสวมหมวกนิรภัยของนักศึกษาขณะขับขี่รถจักรยานนต์ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการทำสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อหาความเชื่อเด่นชัด (Salient beliefs) ของตัวแปรเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยของนักศึกษาขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ จำนวน 30 คน เป็นผู้ตอบโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่มีคุณสมบัติคล้ายกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา หลังจากนั้นนำความเชื่อเด่นชัดที่ได้มาสร้างแบบสอบถามของแต่ละตัวแปร ตามแนวคิดทฤษฎีการกระทำตามแผนของ Ajzen (1988) โดยมีขั้นตอน 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1

1. สร้างแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามแนวคิดทฤษฎีของ Ajzen และ Fishbein (1980) และ Ajzen (1985) และประยุกต์จากการพัฒนาโปรแกรมการวางแผนพฤติกรรมเพื่อป้องกันและลดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่นของ รุจา ภู่ไพบูลย์ และคณะ (2549) จากนั้นให้นักศึกษาที่มีคุณสมบัติคล้ายกลุ่มตัวอย่าง นั่นคือ เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่ขับขี่รถจักรยานยนต์มาเรียนเป็นประจำและอายุระหว่าง 20 – 24 ปี เป็นผู้ตอบ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากนักศึกษามหาวิทยาลัย

ของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่ยินดีให้ความร่วมมือ จำนวน 30 ราย แล้วแยกรายชื่อออกไว้เพื่อไม่ให้เลือกซ้ำกับกลุ่มตัวอย่าง

2. นำความเชื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเกี่ยวกับผลของการสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง วิเคราะห์เนื้อหาของความเชื่อต่างๆ ที่ผู้ตอบระบุ ความเชื่อใดมีลักษณะที่คล้ายกันจัดเข้าไว้ในกลุ่มเดียวกันแล้วเรียงลำดับความถี่จากสูงสุดไปต่ำสุด เกณฑ์ในการเลือกความเชื่อเด่นชัดในการสร้างมาตร ใช้วิธีเลือกความเชื่อที่มีความถี่สูงตามลำดับลงไปทั้งหมดมาใช้ในการสร้างข้อคำถาม ได้ความเชื่อเด่นชัดที่มีความถี่สูงสุด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงความเชื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐต่อการสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ความเชื่อ	ความถี่	ความถี่สะสม
1. ปลอดภัย/ ไม่บาดเจ็บที่ศีรษะ/ร้อนศีรษะ	18	18
2. หนักศีรษะ	15	33
3. ป้องกันการกระแทกเมื่อเกิดอุบัติเหตุ	14	47
4. อึดอัด	12	59
5. เหม็นอับ	10	69
6. ตำรวจไม่จับ	9	78
7. ปฏิบัติตามกฎหมาย/ผมเสียทรง	7	85
8. มองไม่ถนัด	5	90
9. ป้องกันแดด/ลม/ฝุ่นละออง/เกะกะ/รำคาญ/สกปรก/ไม่ระบายอากาศ	4	94

จากตารางที่ 2 แสดงความเชื่อของ นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเกี่ยวกับผลของการสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ ซึ่งจัดเป็นความเชื่อที่มีความถี่สูง คัดเลือกไว้เป็นความเชื่อเด่นชัด (Salient beliefs) โดยนำมาจัดความถี่และสร้างข้อคำถามได้ทั้งหมด 13 ข้อ

ตารางที่ 3 แสดงความเชื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงที่นักศึกษาคิดว่าบุคคลเหล่านี้สนับสนุนหรือคัดค้านการกระทำพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์

กลุ่มอ้างอิง	ความถี่	ความถี่สะสม
1. พ่อ- แม่/ผู้ปกครอง/ครอบครัว	36	36
2. ตำรวจจราจร/อาจารย์	22	58
3. เพื่อน	10	68
4. คนใกล้ชิด/คนรัก/แฟน	7	75

จากตารางที่ 3 แสดงความเชื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Reference groups) ซึ่งจัดเป็นกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษาที่มีความถี่สูงลงไปตามลำดับ คัดเลือกไว้เป็นกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด (Salient referents) โดยนำมาจัดความถี่และสร้างข้อคำถามได้ทั้งหมด 6 ข้อ

ตารางที่ 4 แสดงความเชื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเกี่ยวกับการควบคุมที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์

ปัจจัย	ความถี่	ความถี่สะสม
1. ความปลอดภัย	18	18
2. กลัวตำรวจจราจรจับ	13	31
3. กฎหมายจราจร	9	40
4. สื่อโฆษณา/ประชาสัมพันธ์/ขี้เกียจ	8	48
5. ความประมาท/ความคึกคะนอง	6	54
6. การอบรม/ให้ความรู้/แฟชั่น/ความสะดวกสบาย	5	59
7. เสียค่าปรับ/กลัวตาย/ยึดใบขับขี่	4	63
8. ราคาแพง	3	66
9. เร่งรีบ	2	68

จากตารางที่ 4 แสดงความเชื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเกี่ยวกับการควบคุม(Control beliefs) ซึ่งจัดเป็นปัจจัยที่มีความถี่สูง คัดเลือกไว้เป็นปัจจัยเด่นชัด (Salient factors) โดยนำมาจัดความถี่และสร้างข้อคำถามได้ทั้งหมด 13 ข้อ

ระยะที่ 2

นำความเชื่อเด่นชัด (Salient beliefs) ที่คัดเลือกไว้แล้วมาสร้างแบบสอบถามเจตคติต่อการสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ ประกอบด้วย

- มาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ จำนวน 13 ข้อ
- มาตรวัดการประเมินผลของการกระทำ จำนวน 13 ข้อ

ให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกต่อข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยใช้มาตรวัด 5 ระดับ ให้คะแนนตั้งแต่ 1 คะแนน ถึง 5 คะแนน ดังนี้

การให้คะแนน

มาตรวัด	ลักษณะของตัวเลือก	การให้คะแนน
1. ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง- เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 ถึง 5
2. การประเมินผลของการกระทำ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง- เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 ถึง 5

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเจตคติต่อการสวมหมวกนิรภัย แต่ละข้อมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 นำค่าคะแนนแต่ละข้อจากข้อคำถามวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ (b_i) คูณกับค่าคะแนนแต่ละข้อจากข้อคำถามการประเมินผลของการกระทำพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ (e_i) แล้วนำค่าคะแนนแต่ละข้อมารวมกันจะได้ค่าคะแนนเจตคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกฉียงเหนือตอนล่างต่อการสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ 1 คน เป็น 1 ค่า

เกณฑ์การแปลผลคะแนนแบบสอบถามเจตคติต่อการสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ การแปลผลคะแนนเจตคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างต่อพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ นำคะแนนของผู้ตอบแต่ละคนมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย ใช้หลักการแปลผลค่าเฉลี่ยในการให้ความหมายคะแนนเจตคติต่อการสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ โดยการแปลผลคะแนน (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541) ได้เกณฑ์การแปลผลคะแนนเจตคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างต่อพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ ดังนี้

> 260 – 325 เจตคติต่อพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ดีมาก
> 195 – 260 เจตคติต่อพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ดี
> 130 – 195 เจตคติต่อพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ปานกลาง
> 65 – 130 เจตคติต่อพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ไม่ดี
13 – 65 เจตคติต่อพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ไม่ดีเลย

นำกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด (Salient referents) ที่คัดเลือกไว้แล้วมาสร้างแบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการสวมหมวกนิรภัย ประกอบด้วย

- มาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง จำนวน 6 ข้อ
- มาตรวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จำนวน 6 ข้อ

ให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกต่อข้อความด้านความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และกลุ่มอ้างอิงเป็นแรงจูงใจ โดยใช้มาตรวัด 5 ระดับ ให้คะแนนตั้งแต่ 1 คะแนน ถึง 5 คะแนน

การให้คะแนน

มาตรวัด	ลักษณะของตัวเลือก	การให้คะแนน
1. ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง	ไม่ควรทำอย่างยิ่ง- ควรทำอย่างยิ่ง	1 ถึง 5
2. แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	น้อยที่สุด- มากที่สุด	1 ถึง 5

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แต่ละข้อมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 นำค่าคะแนนที่ผู้ตอบแสดงความเชื่อที่มีต่อทัศนะกลุ่มอ้างอิง (NB_j) คูณกับค่าคะแนนกลุ่มอ้างอิงที่เป็นแรงจูงใจให้นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกฉียงเหนือตอนล่างปฏิบัติตาม (MC_j) แล้วนำค่าคะแนนแต่ละข้อมารวมกันจะได้ค่าคะแนนการคล้อยตาม

กลุ่มอ้างอิงของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างต่อการสวมหมวกนิรภัย 1 คน เป็น 1 ค่า

เกณฑ์การแปลผลคะแนนแบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การแปลผลคะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างต่อการสวมหมวกนิรภัย นำคะแนนของผู้ตอบแต่ละคนมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย และแบ่งเกณฑ์การแปลผลคะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง โดยการแปลผลคะแนน (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541) ได้เกณฑ์การแปลผลคะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างต่อการสวมหมวกนิรภัย ดังนี้

> 120 – 150	นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสูงมาก
> 90 – 120	นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสูง
> 60 – 90	นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงปานกลาง
> 30 – 60	นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่ำ
6 – 30	นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่ำมาก

นำปัจจัยเด่นชัด (Salient factors) ที่คัดเลือกไว้แล้วมาสร้างแบบสอบถามการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมในการสวมหมวกนิรภัย ประกอบด้วย

- มาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม จำนวน 13 ข้อ
- มาตรวัดการรับรู้การควบคุม จำนวน 13 ข้อ

ให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกต่อข้อความด้านความเชื่อเกี่ยวกับกลามอ้างอิง และกลุ่มอ้างอิงเป็นแรงจูงใจ โดยใช้มาตรวัด 5 ระดับ ให้คะแนนตั้งแต่ 1 คะแนน ถึง 5 คะแนน

การให้คะแนน

มาตรวัด	ลักษณะของตัวเลือก	การให้คะแนน
1. ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม	ยากมาก- ง่ายมาก	1 ถึง 5
2. การรับรู้การควบคุม	เป็นไปไม่ได้เลย- เป็นไปได้อย่างยิ่ง	1 ถึง 5

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม แต่ละข้อมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 นำค่าคะแนนแต่ละข้อคำถามวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (C_k) คูณกับค่าคะแนนการรับรู้การควบคุม (P_k) แล้วนำค่าคะแนนแต่ละข้อมารวมกันจะได้ค่าคะแนนการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างต่อการสวมหมวกนิรภัย 1 คน เป็น 1 ค่า

เกณฑ์การแปลผลคะแนนแบบสอบถามการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม การแปลผลคะแนนการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างต่อการสวมหมวกนิรภัย นำคะแนนของผู้ตอบแต่ละคนมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย และแบ่งเกณฑ์การแปลผลคะแนนการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม โดยการแปลผลคะแนน (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541) ได้เกณฑ์การแปลผลคะแนนการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างต่อการสวมหมวกนิรภัย ดังนี้

> 260 – 325 การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยสูงมาก
> 195 – 260 การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยสูง
> 130 – 195 การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยปานกลาง
> 65 – 130 การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยต่ำ
13 – 65 การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมสวมหมวกนิรภัยต่ำมาก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

1.1 นำแบบสอบถามความตั้งใจ แบบสอบถามเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยของนักศึกษา ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา (Wording) ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความครอบคลุมของเนื้อหาตามแนวคิดที่ผู้วิจัยเลือกใช้ ตลอดจนการให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1.1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านทฤษฎีการกระทำตามแผนของ Ajzen จำนวน 3 ท่าน

1.1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ และเชี่ยวชาญด้านอุบัติเหตุและจุกเฉิน จำนวน 1 ท่าน

1.1.3 เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย กฎจราจร ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการสวมหมวกนิรภัย จำนวน 1 ท่าน

1.2 นำแบบสอบถามเจตคติ แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แบบสอบถามการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมของนักศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิคำนวณหาดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content validity index, CVI) โดยใช้เกณฑ์ค่า Content validity index $\geq$ 0.80 (Polit and Hungler, 2006) ปรากฏว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความเห็นสอดคล้องกันว่าข้อคำถามทั้งหมดมีความเหมาะสมกับคำนิยามหรือกรอบแนวคิดทฤษฎี และให้ข้อเสนอแนะในการปรับลักษณะการใช้ภาษาให้เหมาะสมสำหรับกลุ่มตัวอย่างมากขึ้นในบางข้อ เช่น "การสวมหมวกนิรภัย ทำให้ฉันปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย" ปรับเป็น "การสวมหมวกนิรภัย ทำให้ฉันปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม" และคำนวณค่า Content validity index แต่ละแบบสอบถามได้เท่ากับ 1.00 ส่วนแบบสอบถามความตั้งใจในการสวมหมวกนิรภัย มี 1 ข้อ จึงไม่นำมาหาค่า CVI ร่วมด้วย

2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความตั้งใจ แบบสอบถามเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยของนักศึกษา ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาเรียบร้อยแล้ว มาตรวจความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้จริงกับนักศึกษาที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่มหาวิทยาลัยของรัฐบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 30 ราย และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Conbach's Alpha Coefficient) (บุญใจ ศรีสถิตย์นรากูร, 2547)

- แบบสอบถามเจตคติต่อการสวมหมวกนิรภัย เท่ากับ .90
- แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการสวมหมวกนิรภัย เท่ากับ .83
- แบบสอบถามการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมต่อการสวมหมวกนิรภัย เท่ากับ .60
- ส่วนแบบสอบถามความตั้งใจในการสวมหมวกนิรภัย มีข้อคำถามเพียง 1 ข้อ ไม่สามารถหาค่า Reliability ได้

หลังเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครบถ้วน จำนวน 440 คน ผู้วิจัยได้นำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Conbach's Alpha Coefficient) ได้ดังนี้

- แบบสอบถามเจตคติต่อการสวมหมวกนิรภัย เท่ากับ .80
- แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการสวมหมวกนิรภัย เท่ากับ .91
- แบบสอบถามการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมต่อการสวมหมวกนิรภัย เท่ากับ .74

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเสนออธิการบดีมหาวิทยาลัยของรัฐในจังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลโดยชี้แจงเรื่องที่จะทำวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยพบอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่ดูแลฝ่ายกิจการนักศึกษาเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลเรื่องที่ทำวิจัย

3. ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการเลือกสุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐได้ 4 จังหวัดคือ จังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี แล้วเลือกมหาวิทยาลัยของรัฐแต่ละจังหวัดโดยการจับฉลากมหาวิทยาลัยของรัฐจังหวัดละ 1 มหาวิทยาลัย

4. ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐในจังหวัดนครราชสีมา คือ มหาวิทยาลัยสุรนารี จำนวน 126 คน โดยแบ่งเป็นเพศหญิงและเพศชาย จำนวนละ 63 คน จังหวัดสุรินทร์ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำนวน 84 คน โดยแบ่งเป็นเพศหญิงและเพศชาย จำนวนละ 42 คน จังหวัดศรีสะเกษ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 28 คน โดยแบ่งเป็นเพศหญิงและเพศชาย จำนวนละ 14 คน และจังหวัดอุบลราชธานี คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 202 คน โดยแบ่งเป็นเพศหญิงและเพศชาย จำนวนละ 101 คน

5. กรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่สะดวกที่จะตอบแบบสอบถามในเวลานั้น เนื่องจากมีการสอบ ผู้วิจัยได้ประสานงานไปยังอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่ดูแลฝ่ายกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเพื่อนัด วัน เวลา ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างใหม่ เช่น นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ติดสอบในช่วงที่ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูล ผู้วิจัยก็เลื่อนไปเก็บข้อมูลในวันที่นักศึกษาจะปิดภาคเรียนแทน เป็นต้น

6. เมื่อได้รับอนุญาตให้ทำการเก็บข้อมูลผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มและแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม อธิบายถึงวิธีตอบแบบสอบถามอย่างละเอียดและเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจก่อนลงมือทำ

7. เมื่อกลุ่มตัวอย่าง ยินดีเข้าร่วมการวิจัย พิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการให้กลุ่มตัวอย่างอ่านเอกสารชี้แจงข้อมูล และหนังสือยินยอม และให้กลุ่มตัวอย่างเซ็นใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่เตรียมไว้

8. กรณีที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามยังไม่เสร็จสมบูรณ์ โดยมีกิจกรรมที่ต้องทำอย่างอื่นก่อน ก็จะให้กลุ่มตัวอย่างทำในกิจกรรมที่ต้องทำก่อน และขอความร่วมมือให้ช่วยตอบแบบสอบถามให้เสร็จสมบูรณ์หลังจากทำกิจกรรมอื่นที่ต้องทำแล้ว

9. เมื่อได้รับแบบสอบถาม จนกลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่ต้องการ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามข้อสงสัย และตอบข้อซักถาม

10. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการทำแบบสอบถาม

11. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาทำการวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยชี้แจงการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างเริ่มจากเข้าไปสร้างสัมพันธภาพกับกลุ่มตัวอย่างและแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมวิจัยและชี้แจงให้ทราบว่าการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ ขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัยถ้ากลุ่มตัวอย่างตอบรับเข้าร่วมวิจัยจะมีเอกสารให้เซ็นยินยอมโดยไม่มีการบังคับใดๆ ผู้เข้าร่วมวิจัยจะใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 15 – 20 นาที และไม่ต้องระบุชื่อ-สกุล ในแบบสอบถาม จะใช้รหัสในการวิเคราะห์ข้อมูลแทนชื่อจริงของผู้เข้าร่วมการวิจัย คำตอบและข้อมูลทุกอย่างจะถือเป็นความลับและนำมาใช้ตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยนี้เท่านั้น ผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม ผู้เข้าร่วมการวิจัย สามารถปฏิเสธไม่เข้าร่วมหรือถอนตัวจากโครงการวิจัยได้ทุกขณะ โดยการปฏิเสธจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผลการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างสามารถแจ้งขอออกจากการวิจัยได้ตลอดเวลาก่อนที่การวิจัยจะสิ้นสุดลง โดยไม่ต้องให้เหตุผลหรือคำอธิบายใดๆ หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการวิจัยกลุ่มตัวอย่างสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ตลอดเวลา หากผู้วิจัยมีข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยจะแจ้งให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ จากแบบสอบถามที่บันทึกไว้มาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistic Package for the Social Science) ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ขับขี่รถจักรยานยนต์ ความถี่ในการสวมหมวกนิรภัย นำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ

2. คะแนนเจตคติต่อการสวมหมวกนิรภัยของนักศึกษาขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์เจตคติต่อการสวมหมวกนิรภัยของนักศึกษาขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และความตั้งใจสวมหมวกนิรภัย โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' product moment correlation)

4. วิเคราะห์อำนาจในการทำนายความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยของนักศึกษาขณะขับขี่รถจักรยานยนต์จากเจตคติต่อการสวมหมวกนิรภัย การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression)